

ISSN 2518-1483 (Online),
ISSN 2224-5227 (Print)

2017 • 1

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ

БАЯНДАМАЛАРЫ

ДОКЛАДЫ

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

REPORTS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

ЖУРНАЛ 1944 ЖЫЛДАН ШЫҒА БАСТАҒАН
ЖУРНАЛ ИЗДАЕТСЯ С 1944 г.
PUBLISHED SINCE 1944

Бас редакторы
х.ғ.д., проф., ҚР ҰҒА академигі **М.Ж. Жұрынов**

Редакция алқасы:

Адекенов С.М. проф., академик (Қазақстан) (бас ред. орынбасары)
Боос Э.Г. проф., академик (Қазақстан)
Величкин В.И. проф., корр.-мүшесі (Ресей)
Вольдемар Вуйцик проф. (Польша)
Гончарук В.В. проф., академик (Украина)
Гордиенко А.И. проф., академик (Белорус)
Дука Г. проф., академик (Молдова)
Илолов М.И. проф., академик (Тәжікстан),
Леска Богуслава проф. (Польша),
Локшин В.Н. проф. чл.-корр. (Қазақстан)
Нараев В.Н. проф. (Ресей)
Неклюдов И.М. проф., академик (Украина)
Нур Изура Удзир проф. (Малайзия)
Перни Стефано проф. (Ұлыбритания)
Потапов В.А. проф. (Украина)
Прокопович Полина проф. (Ұлыбритания)
Омбаев А.М. проф. (Қазақстан)
Өтелбаев М.О. проф., академик (Қазақстан)
Садыбеков М.А. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Сатаев М.И. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Северский И.В. проф., академик (Қазақстан)
Сикорски Марек проф., (Польша)
Рамазанов Т.С. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Такибаев Н.Ж. проф., академик (Қазақстан), бас ред. орынбасары
Харин С.Н. проф., академик (Қазақстан)
Чечин Л.М. проф., корр.-мүшесі (Қазақстан)
Харун Парлар проф. (Германия)
Энджун Гао проф. (Қытай)
Эркебаев А.Э. проф., академик (Қырғыстан)

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының баяндамалары»
ISSN 2518-1483 (Online),
ISSN 2224-5227 (Print)

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» Республикалық қоғамдық бірлестігі (Алматы қ.)
Қазақстан республикасының Мәдениет пен ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитетінде 01.06.2006 ж.
берілген №5540-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 2000 дана.

Редакцияның мекенжайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., 220, тел.: 272-13-19, 272-13-18,
http://nauka-nanrk.kz_reports-science.kz

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2017

Типографияның мекенжайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Муратбаева көш., 75.

Главный редактор
д.х.н., проф., академик НАН РК **М. Ж. Журинов**

Редакционная коллегия:

Адекенов С.М. проф., академик (Казахстан) (зам. гл. ред.)
Боос Э.Г. проф., академик (Казахстан)
Величкин В.И. проф., чл.-корр. (Россия)
Вольдемар Вуйцик проф. (Польша)
Гончарук В.В. проф., академик (Украина)
Гордиенко А.И. проф., академик (Беларусь)
Дука Г. проф., академик (Молдова)
Илолов М.И. проф., академик (Таджикистан),
Леска Богуслава проф. (Польша),
Локшин В.Н. проф. чл.-корр. (Казахстан)
Нараев В.Н. проф. (Россия)
Неклюдов И.М. проф., академик (Украина)
Нур Изура Удзир проф. (Малайзия)
Перни Стефано проф. (Великобритания)
Потапов В.А. проф. (Украина)
Прокопович Полина проф. (Великобритания)
Омбаев А.М. проф. (Казахстан)
Отелбаев М.О. проф., академик (Казахстан)
Садьбеков М.А. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Сатаев М.И. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Северский И.В. проф., академик (Казахстан)
Сикорски Марек проф., (Польша)
Рамазанов Т.С. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Такибаев Н.Ж. проф., академик (Казахстан), зам. гл. ред.
Харин С.Н. проф., академик (Казахстан)
Чечин Л.М. проф., чл.-корр. (Казахстан)
Харун Парлар проф. (Германия)
Энджун Гао проф. (Китай)
Эркебаев А.Э. проф., академик (Кыргызстан)

«Доклады Национальной академии наук Республики Казахстан»

ISSN 2518-1483 (Online),

ISSN 2224-5227 (Print)

Собственник: Республиканское общественное объединение «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы)

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан №5540-Ж, выданное 01.06.2006 г.

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 2000 экземпляров

Адрес редакции: 050010, г.Алматы, ул.Шевченко, 28, ком.218-220, тел. 272-13-19, 272-13-18

<http://nauka-nanrk.kz> reports-science.kz

©Национальная академия наук Республики Казахстан, 2017 г.

Адрес типографии: ИП «Аруна», г.Алматы, ул.Муратбаева, 75

E d i t o r i n c h i e fdoctor of chemistry, professor, academician of NAS RK **M.Zh. Zhurinov****E d i t o r i a l b o a r d:****Adekenov S.M.** prof., academician (Kazakhstan) (deputy editor in chief)**Boos E.G.** prof., academician (Kazakhstan)**Velichkin V.I.** prof., corr. member (Russia)**Voitsik Valdemar** prof. (Poland)**Goncharuk V.V.** prof., academician (Ukraine)**Gordiyenko A.I.** prof., academician (Belarus)**Duka G.** prof., academician (Moldova)**Ilolov M.I.** prof., academician (Tadjikistan),**Leska Boguslava** prof. (Poland),**Lokshin V.N.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Narayev V.N.** prof. (Russia)**Nekludov I.M.** prof., academician (Ukraine)**Nur Izura Udzir** prof. (Malaysia)**Perni Stephano** prof. (Great Britain)**Potapov V.A.** prof. (Ukraine)**Prokopovich Polina** prof. (Great Britain)**Ombayev A.M.** prof. (Kazakhstan)**Otelbayv M.O.** prof., academician (Kazakhstan)**Sadybekov M.A.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Satayev M.I.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Severskyi I.V.** prof., academician (Kazakhstan)**Sikorski Marek** prof., (Poland)**Ramazanov T.S.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Takibayev N.Zh.** prof., academician (Kazakhstan), deputy editor in chief**Kharin S.N.** prof., academician (Kazakhstan)**Chechin L.M.** prof., corr. member. (Kazakhstan)**Kharun Parlar** prof. (Germany)**Endzhun Gao** prof. (China)**Erkebayev A.Ye.** prof., academician (Kyrgyzstan)**Reports of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.****ISSN 2224-5227****ISSN 2518-1483 (Online),****ISSN 2224-5227 (Print)**

Owner: RPA "National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan" (Almaty)

The certificate of registration of a periodic printed publication in the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan N 5540-Ж, issued 01.06.2006

Periodicity: 6 times a year

Circulation: 2000 copies

Editorial address: 28, Shevchenko str., of.219-220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19, 272-13-18,

<http://nauka-nanrk.kz> / reports-science.kz

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2017

Address of printing house: ST "Aruna", 75, Muratbayev str, Almaty

**REPORTS OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

ISSN 2224-5227

Volume 1, Number 311 (2017), 193 – 198

B.D. Kokumbayeva, A. Sagikyzy

Pavlodar state pedagogical Institute;
The Institute of philosophy, political science and religious studies cs MES RK
baglan54@mail.ru ayazhan@list.ru

**MANGILIK EL (МӘҢГІЛІК ЕЛ) AS
A NEW STAGE OF SPIRIT EVOLUTION**

Annotation. The philosophical analysis of most major aspects of anthropogenous civilization’s history in country image’s context or, in other words, national and state identity, is given in this article. The essence and importance of dialogue between traditional, industrial, postindustrial social-cultural realities (SCR) and such authentic constants as “Еңбек” (work), “Аналық” (Great Feminine) и “Ұлт” (derivate from “ұл”) (Great Machismo). Existential-essential basis of Kazakhstan's philosophy and science is analyzed.

Speaking of images, the authors would like to build the social-cultural cosmos and understand in this space the place, contribution and mission of the independent Republic of Kazakhstan and its people. Successful decision of these tasks, in many respects, depends on the choice of adequate strategy and tactic, i.e. such paradigm, which assumes clear vision of development’s perspective.

The provision is proved, that having passed from make-or-break period of matriarchy (Аналық) through beautiful time of patriarchy (Ұлт), the independent Republic of Kazakhstan come in a new stage: Mangilik El (Мәңгілік Ел), which synthesize all the best of the previous eras in large scale.

The chosen foreshortening promotes studying of a problem in cultural, historical and metaphysical (deep philosophical) measurements, on the base of humanbeing.

The task is setting: comprehension of historical destiny of the independent Republic of Kazakhstan from a position of social and philosophical knowledge, which assume studying of universal laws and properties of social-cultural reality, considered in integrity and interrelation of the society and culture in the context of national idea Мәңгілік Ел (Mangilik El).

The provision is proved, that authentic constant Мәңгілік Ел (Mangilik El) accumulates the value of such terms as “being”, “infinity”, “people”, “state”, and “society”. And consequently, the idea in which life and death, reality and existence, general and special are indissolubly bound, is claimed in regional (Kazakhstan) and in civilization (universal) perspective.

Keywords: Mangilik El (Country for Ages), work, Farabi-studying, Kazakh philosophy, Turk philosophy.

ӘОЖ: 32.019.52

Б. Кокумбаева¹, А. Сағикызы²

¹Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты;
²ҚР БҒМ ҒК Философия, саясаттану және дінтану институты
baglan54@mail.ru, ayazhan@list.ru

«МӘҢГІЛІК ЕЛ» – РУХАНИ ЭВОЛЮЦИЯНЫҢ ЖАҢА САТЫСЫ

Аннотация. Мақалада ел тағдыры, немесе ұлттық-мемлекеттік сәйкестік аясында антропогенді өркеніет тарихының маңызды аспектілеріне философиялық талдау жасалады. Дәстүрлі, индустриалды және индустриалдықтан кейінгі әлеуметтік-мәдени ақиқат (ӘМА) диалогының және Еңбек, Ұлы Аналық Бастау және Ұлт сияқты барабар константалардың мәні мен маңызы ашылады. Қазақстан философиясы мен ғылымының экзистенциалдық-эссенциалдық негіздемесіне талдау жасалады.

Авторлар кішкене бөлшектерден бірыңғай әлеуметтік-мәдени әлем жасап, осы кеңістіктегі тәуелсіз Қазақстан Республикасы мен оның халқының орнын, үлесі мен тағдырын түсінуге тырысқан. Бұл міндет-

терді ойдағыдай шешу тиісті стратегиялар мен тактиканы, яғни даму перспективасын анық көруді болжауға болатын парадигманы таңдауға байланысты.

Тағдыршешті Аналық кезеңнен тамаша Ұлт кезеңі арқылы тәуелсіз Қазақстан Республикасы жаңа кезеңге, атап айтқанда: алдыңғы дәуірлерден ең үздіктерін кең ауқымда жинақтайтын Мәңгілік елге аяқ басты деген болжам негізделеді.

Таңдалған ракурс мәселені адам Болмысының маңызды негіздемелеріне сүйене отырып, мәдени-тарихи және метафизикалық (терең философиялық) өлшемде зерттеуге көмектеседі.

Тірек сөздер: Мәңгілік ел, ұлт, еңбек, фарабитану, қазақ философиясы, түркі философиясы.

Бірлік ғасырлар бойы қазақтардың мемлекет құрудағы ұлттық идеясы болған. Руларды, жүздерді, біртұтас кең байтақ территорияны қорғауға қабілетті құдіретті мемлекетке біріктіру билер, батырлар, хандар басқарған халықтың арманы болды. Әрине, бейбіт өмірде де рулар арасында дау-тартыс болып тұрған, бірақ ортақ жаудың алдында қазақтар бір күшке біріге білген. Қазақ халқының бұл терең негіздері қазіргі мемлекет тарихында заңды дәлелге ие.

Жалпылық біртұтастық ретінде адамзаттың негізіне әкелетін болса, онда қайталанбастық, айрықшалық Ұлы Даланың кең территориясындағы этникалық қауымдастықтардың тарихи-мәдени дамуындағы ерекшеліктің себебі болады. Ол қазіргі «Ұлы Дала елі» деген халықтық атауға ие болған Ежелгі жерге әкеледі.

Қазақтар мен Қазақстанның күрделі және қайшылыққа толы тарихы философтар, ғалымдар, әдебиет пен өнер саласындағы қайраткерлер назарында жүрген үлкен мәселе болып табылады. Ол оған қоса мемлекеттік қолдау тапты: «Қазақстандықтардың тарихи санасы біртұтастандыруға, өткен шақ, қазіргі кезең мен болашаққа деген патриоттық қатынасты қалыптастыруға жұмыс істеуі тиіс. Біздің тарихты қабылдауымыз біртұтас, позитивті болып, қоғамды ыдыратпай, керісінше, жұмылдыру керек. Ұлттық рухты тиісті жоғары деңгейге көтеру үшін біздің шынайы тарихымыз, мәдениетіміз бен дініміз қандай екенін анық ұғынуымыз керек. Қазақтардың ұлттық тарихы мен этногенезін мыңжылдықтар бойы қалыптасқан ортақ ажырамаған үрдіс ретінде қарастыру керек» [1].

Бұл сұрақтар тек тарих аясында ғана маңызды емес, олар жаһандану жағдайында ерекше өткірлікке иеленуде. Мәселенің маңыздылығы ішкі саясатта ғана емес, сонымен қатар сыртқы коммуникациялық байланыстарда да, дәлірегін айтқанда: ұлттық-мемлекеттік бірегейлік қырынан да анықталады. Сол себептен Қазақстан Республикасының әлеуметтік-мәдени шынайылығын ұғыну және қайта ұғыну философиялық-ғылыми танымның өзекті міндеті болып табылады.

Бұл мәселені өркениетті (жалпыадамзаттық) өлшем бойынша қарастыратын болсақ, онда әлеумет екі, яғни дәстүрлі және индустриалды кезеңдерден өтіп, ендігі постиндустриалды даму жолына түсіп отыр. «Кезеңдердің ауысуы және, сәйкесінше, әлеуметтік шынайылықтың өзгеруі біреуінің толықтай жойылып, екіншісінің аяқ астынан пайда болуын білдірмейді. Бұрындары қалыптасып қойған қалдық ретінде емес, ол жаңаның негізі рөлін атқарады. Бұл Жердің шынайы хронотопында көптеген ұрпақтармен сақталып келетін ұзақ үрдіс болып табылады. Бұл үрдістің дамуы өтпелі кезеңді, трансформация мен қолда бар негіздердің өзгеруінен тұрады. Тарихтың белгілі бір бөлігінде кезеңдер мен әлеуметтік шынайылықтың ауысуымен анықталатын белгілі бір жаңа дүние қалыптасады. Басқаша айтқанда, түрлі жергілікті нұсқалардан тұратын мәдени-тарихи үрдістер дамуының континуумдылығы тиесілі болып келеді.

Континуумдылық, яғни сабақтастық жалпылық байланыс ретінде жалпыадамзаттық өркениеттің мәнін, оның өміршеңдігін қамтамасыз ететін байланыстырушы түйін болып табылады» [2, с. 242]. Біздің ойымызша, осы іспетті теориялық және әдіснамалық әдіс «өмірлік әлемнің» шешуші мәселелерінен шыға білу үшін тиімді болып келеді.

Постиндустриалды әлеуметтік шынайылыққа келетін болсақ, онда оны философиялық-ғылыми қоғамдастық түрлі жолдармен сипаттайды: модернизацияланған тұрақсыз қоғамдар; тәуекелі жоғары қоғамдар; тұтынушы қоғамдар; білім қоғамы; постсекулярлы әлем; ақпараттық қоғам; «төртінші формацияның қоғамы» және т.б.

Бұл жерде барлық анықтамаларды талдау міндеті тұрған жоқ. Біздің ойымызша, барлық анықтамалардың қолданылу жөні бар. Қоғамды құқықтық, экономикалық және экологиялық мәдениет тұрғысынан зерттеу жағдайында йында модернизацияланған тұрақсыз қоғамдар, тәуекелі жоғары қоғамдар немесе тұтыну қоғамдары сияқты сипаттамаларды қолдану орынды болып келеді. Басқа жағдайларда мәдени және білім беру салаларын талдау жағдайында білім қоғамы немесе ақпараттық қоғам анықтамаларын қолдану қолайлы. Діни жағдай тарапынан қарастыратын

болсақ, онда «постсекулярлы әлем» терминін қолданған дұрыс.

Қорытындылай отырып, бүгінгі таңда мемлекеттік имидж немесе ұлттық-мемлекеттік бірегейліктің аясында жалпыадамзаттық өркениет тарихының маңызды қырларын білдіретін жаңа шарттардағы жаңа көзқарас қажет болып табылады. Бұл мәселелердің сәтті шешілуі орынды стратегиялар мен тактикаларды, яғни даму артықшылықтарын білдіретін парадигманың таңдалуына байланысты болып келеді.

Мұндай болжам бізде бар. Ол барлық халықтар және елдермен жақсы көршілік қатынастарды сақтай отырып, қазіргі таңда еліміздің жаңа қазақстандық жолмен дамып келе жатқандығы байқалады. Бұл жерде дәстүрлі, индустриалды және постиндустриалды әлеуметтік шынайылық өзекті мәселе деңгейіне көтерілгені дәйек болып табылады. Бұл жерде әрбір әлеуметтік шынайылыққа тұтастай талдау жасаудың қажеті жоқ, сондықтан негізгі фактілерді ғана көрсетіп өтеміз. Бірінші кезең туралы айтатын болсақ, Қазақстанда дәстүрлерге үлкен жауапкершілікпен қарайды. «Тарихи дәстүр мен экономикалық мүмкіндіктер сыртқы саяси міндеттерді қою негізіне айналған, және онда негізгі және маңызды рөл атқарады. Бұл міндеттерді Елбасымыз бірінші қатардағы міндеттер ретінде қойып, олар өз кезегінде Қазақстанның сыртқы саяси концепциясынан көрініс тапты.

Дәстүр Қазақстанның ЕҚЫҰ-да төрағалық етуінде жариялаған ұранының құрамдас бөлшектерінің бірі болып табылады (төрт «Т» - «траст» (сенім), «традишн» (дәстүр), «толеранс» (толеранттылық), «транспаренси» (транспаренттілік). Бұл қағидалардың негізінде Ұлттық бірліктің доктринасы да қалыптасқан» [3].

Басқа мысалы – бұл еңбекке деген қатынас, ол өз кезегінде философиялық және ғылыми таным тұрғысынан түрліше түсіндіріледі. Шынайы дәстүрде еңбек ету үрдісін білдіретін бастапқы сөз «жұмыс» болатын, ол өзінің мәні бойынша «көз қорқақ – қол батыр» орыс мақалына жақын еді. Еңбек тек тіршіліктегі қажеттілік түрінде ғана емес, ал рухани қажеттілік, адамды шыңдататын және өркендететін қызмет ретінде түсінілу үшін көптеген мыңжылдықтар керек болды. Қазақ тілінде ол «еңбек» (бектерден шыққан бек) сөзімен аталып, жоғары шенділік, «тым», «нағыз» деген ұғымдарды білдірді.

2012 жылы «біздің қоғамымыз жаһандық тұрақсыздық, жаңа ғасыр жағдайында жаһандық дауылдарға төтеп беру үшін қандай болуы тиіс?», «Біздің іске асырылмаған қорларымыз бен мүмкіндіктеріміз қандай? Әлеуметтік саясат тұрақты және жасампаз болу үшін не істеу керек?» деген сұраққа жауап бере отырып, Қазақстанның Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Жалпыға ортақ еңбек қоғамын қалыптастыру қажеттілігін атап өтті. Сонымен, ХХІ ғасыр және жаһанды бәсекелестік жағдайында еңбек қоғамның игілігіне жағымды ықпал ететін «шешуші ұлттық фактор» ретінде жарияланған [4].

Қазақстандық жобалау уақыттардың үйлесімділігін білдіретін үшінші мысал – бұл адам болмысының мәнін қалыптастырушы әйел және еркектік бастамаларының үйлесімді өзара әрекеттесуі. Антропгенді өркениеттің тарихында мұндай шешуші бастамалар «матриархат» және «патриархат» анықтамаларынан көрініс табады. Әйелдің мәртебесі, сәйкесінше матриархаттың тарихи мәні орасан зор. Бұл – жалпыадамзаттық өркениет қалыптасуының басы болып табылады. Өзінің логикалық жалғасын тапқан матриархаттың мәндік ерекшелігі сол кезеңде басты сұрақтарға, соның ішінде болмыс мен тіршілік туралы дискурста жауап болып табылды. Бұл жағдайда антропологиялық, әлеуметтік мәдениеттану рухани эволюцияның маңызды сатысы ретінде анықталады, өйткені, адамзат өзінің келесі мәдени-тарихи дамуының импульсына иеленіп келеді.

Өкінішке орай, қазіргі таңда мұндай жалпы мәнді негіздер барған сайын ұмытылып бара жатыр. Тек еуразиялық континент қана оларды сақтай білді, онда екі Ұлы Бастама да дами алды, оның дәйегі ретінде тілдік материал мен фактологиялық мәліметтерді қарастыруға болады. Мысалға, Бартольдтың ойынша, көшпенділердегі әйелдердің отырықшылармен салыстырғанда жағдайы жақсы, өйткені, ол ерінің сенімді көмекшісі, қатыгез өмірдің жүгін бірге арқалаушы болып келеді [5, 179 – 180 б.]. Матриархат негіздерін сақтап қалу көшпенді менталитетте қыздың болашақ ана болуымен байланысты болып келеді. Қызға қарап тектің, жүздің, халықтың, ұлттың тағдыры түзеледі. Бұл ой «Қыз – ұлтты ұрпақпен ұластыратын ұлы күш»; «Қызды құрметте. Қыз - болашақтың анасы, арғы ұрпақтың әжесі» және т.б. мақалдардан көрініс табады.

Аталғанның бәрін философиялық тілге ауыстырсақ, Ана Ұл туып, ол кейін Ұлтқа ұласты. Басқаша айтқанда, Ұлы әйел бастамасы мен Ұлы еркек бастамасының одағы ретінде антропологиялық әмбебаптылықтың қайнар көздері сақталған. Бұған өз кезегінде футурологиялық

жобаның мәні негізделген. Оның ауқымдылығы мен маңыздылығы қазіргі адамзат үшін өзекті мәселелермен теңестірілген (ядролық қарусыздандыру, әлемдік және дәстүрлі діндер сьезі идеялары және т.б.)

Екінші кезеңге келетін болсақ, онда оның қалыптасуы мен дамуы таңғажайып индустриалды қоғам құрған және тарихтың төріне ғылыми-техникалық үрдісті шығарған Батыстың жетістігі болып табылады. Патриархаттың органикалық бірегейлігі, типологиялық ерекшелігі онтологиялық тұрғыдан (А.Хамидов) «оның өзін өзі дамуының жоғарғы динамикалылығын тудыратын тұрақты қарама-қайшылық» ретінде анықталады [6, 61 б.]. Оның қалыптасуы мен дамуы жетекші алғышарт ретінде әлемнің жаңа қалыпқа еніп, материалды өркениет жолында жетістікке жететін шартты ұстанады. Бұл кезеңнің орталық түйіні экономикалық фактордың басымды дамуын сипаттайтын қала болып табылады.

Сонымен, индустриалды өркениет бастапқы мәні мен қайнар көзінен айырылған ғана емес, сонымен қатар одан саналы түрде бас тартқан дәстүрлі әлеуметтік шынайылықтың антитезисі болып табылады. Мысалға, индустриалды қоғам еңбектің баламасы ретінде «демалыс қоғамын» «еңбектен кейінгі қоғам» концепциясын ұсынып отыр [7]. Ол адамзат тегінің жоғалуына әкеліп соқтыратын гей-некелер мен басқа да жағымсыз үдерістерді заңдастырып келеді. Және де ол өркениеттің келешегі ретінде постиндустриалды әлеуметтік шынайылықты жаратпақшы.

Бұл жағдайда Қазақстан индустриалды өркениеттің керемет өзгерістерінен нені қабылдап, нені қабылдамады деген сұрақ туады. – Әлеуметтің ажырамас бөлігі бола отырып, Қазақстан Республикасы жүріп жатқан трансформациялардан басын алып қаша алмады. Ол модернизацияның жолына түсіп, индустриалды-инновациялық экономика мен жалпыға ортақ еңбек қоғамын қалыптастыруда жұмыс істеп келеді. Жаһандану мен ғылыми-техникалық жетістіктердің үзіліссіз жарысы кезеңінде философиялық-ғылыми қоғамдастық өзінің бар күш-жігерін қазіргі таңның мәні мен рухани-ізгіліктік келбетін қалыптастыратын отандық және әлемдік философиялық ойдың қазынасын ұғынуға жұмсап жатыр. Осылайша ол технократиялық менталитеттің бейтараптануына ықпал етеді, өйткені, техниканың әрі қарай өрістеуі апатқа әкеліп соқтыруы мүмкін. Оның мәнін «адам-әлем» біртұтасты қатынас құрайды. Бұл жағдайда адам, қоғам мен әлеумет ішкі және экзистенциалды деңгейді қоса есептегенде өзінің толыққандылығымен түсіндіріледі.

Мысал ретінде философия мен ғылымның фарабитану, қорқыттану, абайтану және шәкәрімтану, қазақ философиясы, түркі философиясы, көшпенділіктану, тәңіршілдіктану сияқты салаларын келтіруге болады. Бұл салалардың мамандары, тарихшылар, философтар, өнертанушылар және басқа да ғалымдар қарқынды зерттеулер жүргізіп келеді. Бұл салада түркі-моңғол халықтарымен, және батыс номадологиясымен салыстыру зерттеулері өте жемісті болып келеді [8]. Сонымен, Қазақстанның философиялық-ғылыми білімі «рух туралы» ғылымдардың кешені ретінде дамып, адамзатқа қажетті болмыстың маңызды мәселелерін шешуге өз септігін тигізіп келеді.

«Адамзаттың тарихында орасан зор оқиға орын алды: Жер ғаламшары Эволюцияның жаңа сатысына шықты. Бұл жағдай барлық адамдардан өз әрекеттері үшін ғана емес, сонымен қатар эмоциялары мен ойлары үшін жауапкершілік танытуларын талап етеді» - деп, жазады дербес зерттеуші Едіхан Шаймерденұлы Сәбит [7, б. 3]. Біздің ойымызша, автордың жаңа мәдени-тарихи сатының ұлы әйелдік бастамасымен байланыстыратын көзқарасы өте орынды және әділетті болып келеді. Өмірдің бастамасы анадан басталады, сол себептен әйел-аналар космостан ақпарат алуға өте қабілетті болып келеді. Бұл білім оларға қоғамдық санаға едәуір ықпал етіп, адамзаттың эволюциялық жолында түкпірлерден шыға білуіне мүмкіндік беретін болады. Сондықтан да алтыншы сатының эволюциялық қағидасына, яғни «Қайырымдылыққа» аналық бастама тән болып келеді [9, 112 б.].

Айтылғанның бәрі аналық бастаманың мәні түбегейлі өзгеріп келе жатқанын білдіреді. Дәстүрлі әлеуметтік шынайылықта ана ең алдымен ошақ мен жайлылықтың сақтаушысы ретінде қалыптасты. Неоматриархат жағдайында ұлы аналық бастама эволюцияның жаңа рухани-ізгіліктік сатысын басынан кешіру керек. Бұның мәні ең қиын рухани сатыларға шығудың ең күрделі міндеті мен талабы ұлы аналық бастамаға жатқызылуына негізделеді.

Сонымен, балалықтан керемет жастыққа қадам баса отырып, адамзат жаңа сатыға шығып отыр: бұрынғы кезеңдердің ең жақсысын синтездеген постпатриархат немесе неоматриархат. Аталмыш зерттеудің аясындағы адам болмысының пәндік өрісі матриархаттың рухани-практикалық тұтатыстығы және патрилокальді кезеңнің рухани-танымдық кеңістігін қамтитын континуалды өрістен тұрады. Зерттеудегі бұл бөлу шартты болып келетіні белгілі. Оған қоса, ол

келешектің мәнді негіздерінің одан әрі рельефті рефлексиялануы үшін қажетті болып келеді. Одан бөлек осы іспетті стереоскопиялық көзқарас адамзаттың келешегін философиялық және ғылыми тұрғыдан көруге мүмкіндік береді. Соған қарағанда әлеуметтік шынайылықты орынды түсіне алу осы жалпылама біртұтастықты назардан тыс қалдырмағанда ғана мүмкін бола алады. Синхрондық аспектіде теориялыққа түйінделген көзқарас оның негізгі үдерістері мен қағидаларын анықтауға және адамзат дамуының жаңа жолы ретінде болжамдық үлгіні ұсынуға мүмкіндік береді. Осыдан, тәуелсіз Қазақстан Республикасына адамзатты болашаққа жетелейтін жолын анықтаушы рухани элита болып тағайындалу маңдайына жазылған деген қорытынды жасауға болады.

Ақыл-ойы жетілген адамзат болжамдық үлгілердің мәнін білдіретін біршама сөздерді де құрастырған болатын. Арман, фантазия, утопия, болжам, идея мен басқалары да дүниетанымдық бағдарларға байланысты баламалы түсіндірмелерден тұрады. Бұл басқа құндылықтар мен идеялар тендесетін басты идея мен міндет болып табылады: ол қоғамды жаңа белестерді бағындыруға шабыттандырады. Қайық желсіз тоқтап қалса, адамзат та жоғарғы идеясыз өзінің рухани және интеллектуалды дамуында тоқтап қалады.

Біздің негізгі тірегіміз, қасиетті қазынамыз «ардақты Мәңгілік еліміз» болып табылады. Шекарамыздың он төрт мың шақырымнан астамы біздің Отанымызды біртұтас монолиттей қылды [10]. Еліміздің басқа игіліктері ретінде халықтың бірауыздылығы (екінші игілік), төл мәдениет пен ана тілі (үшінші игілік), индустриалды-инновациялық экономика (төртінші игілік), жалпыға ортақ еңбек қоғамы (бесінші игілік), елордасы Астана (алтыншы игілік), ұлттық қауіпсіздік пен еліміздің жалпы әлемдік және аймақтық мәселелерді шешуге қатысуы (жетінші игілік). Осы құндылықтардың арқасында біз әрдайым жеңіп, елімізді нығайтып, ұлы жетістіктерімізді асыратынбыз. Бұл мемлекет қалыптастырушы, жалпы ұлттық құндылықтарға Жаңа қазақстандық патриотизмнің идеялық негізі негізделеді» [11].

Әрине, «Мәңгілік ел» қазақстандық жолы көптеген жасампаздық міндеттер шешуді ұйғарады. Ең бастылардың бірі қазақстандық білімнің мәнін өзектендіру, оның мазмұнын қазіргі қоғамға қажетті шынайы құндылықтармен толықтыру болып табылады. «Стандартизация мен унификацияның қауіпіне не төтеп бере алады? Көп елдерге мысал және үлгі бола алатын мәдениет пен әлеуметтік құрылымның үлгісі мен тәжірибесін әлемге жариялайтын қандай да бір ұлағатты және бірегей фактор» [12, с. 258]. Бұл аймақтық (қазақстандық) деңгейде ғана емес, сонымен қатар өркениетті (жалпы адамзаттық) ракурстарда қажетті Мәңгілік ел туралы жалпыұлттық идея болып табылады.

ӘДЕБИЕТ

[1] Қазақстан Республикасы Президентінің ресми сайты http://www.akorda.kz/ru/page/page_213672. Баяндамалары 28.04.2013

[2] Кокумбаева Б.Д. Диалог времен как объективная закономерность культурной интеграции // Казахстан и мировое пространство: культурная интеграция. Научно-практическое издание. Алматы: Адал Бизнес Принт, 2014. - 416 с. – С. 239-275.

[3] Казахская культура. Материал из Википедии – свободной энциклопедии. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>

[4] Нурсултан Назарбаев. Социальная модернизация Казахстана: 20 шагов к Обществу Всеобщего Труда <http://kaznmu.kz/rus>

[5] Бартольд В.В. Сочинения.– М., 1971. - Т.7.

[6] Хамидов А.А. Категории и культура. – Алма-Ата: Ғылым, 1992. – 240 с.

[7] Досуг Национальная социологическая энциклопедия <http://voluntary.ru/dictionary/573/word/dosug>].

[8] Аршабеков Н.Р., Кокумбаева Б.Д. Кочевниковедение в современном философском контексте (к постановке проблемы) //Философия в современном мире: стратегии развития. Материалы I Казахстанского философского Конгресса (Алматы, 27-28 сентября 2013 г.). – Алматы: Институт философии, политологии и религиоведения КН МОН РК, 2013. – С. 395-401; Кокумбаева Б.Д., Темиргалиев Г. (Садыкова) Сущность казахстанского философско-научного знания в ценностно-смысловом измерении // Казахстан и мировое пространство: культурная интеграция. Научно-практическое издание. - Алматы: Адал Бизнес Принт, 2014. - 416 с. – С. 293-302.

[9] Жихан Желтоқсан (Едихан Шаймерденұлы Сабит). Ак Сарбаз. – Алматы, 2014 <http://xn--80aaa1brkt0a3m.xn--80ao21a/catalog/140616/140616-001.htm>.

[10] О понятии Мәңгілік Ел в недавнем послании президента народу Казахстана 14-02-2014 <http://radiotochka.kz/1709-.html>

[11] Мәңгілік Ел: между национальной идеей и патриотическим актом <http://www.ofstrategy.kz/index.php/ru/research/politic-research/item/443-po-predvaritelnyim-rezultatam-ekspertnykh-intervyu-u-predstavitelej-kazahskoj-tvorcheskoj-intelligentsii-slozhilos-neodnoznachnoe-vospriyatie-danno-idei>

[12] Нысанбаев Ә. Тәуелсіз Қазақстанның құндылықтар әлемі - Мир ценностей независимого Казахстана. - Алматы: ҚР БҒМ ҒК Философия және саясаттану институты, 2011. – 271 б.

REFERENCES

- [1] Kazakhstan Respublikasy Prezidentinin resmi sajty http://www.akorda.kz/ru/page/page_213672. Bajandamalary 28.04.2013
- [2] Kokumbaeva B.D. Dialog vremen kak obektivnaja zakonomernost' kul'turnoj integracii //Kazahstan i mirovoe prostranstvo: kul'turnaja integracija. Nauchno-prakticheskoe izdanie. Almaty: Adal Biznes Print, 2014. - 416 s. – S. 239-275.
- [3] Kazahskaja kul'tura. Material iz Vikipedii – svobodnoj jenciklopedii. <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
- [4] Nursultan Nazarbajev. Social'naja modernizacija Kazahstana: 20 shagov k Obshhestvu Vseobshhego Truda <http://kaznmu.kz/rus>
- [5] Bartol'd V.V. Sochinenija.– M., 1971. - T.7.
- [6] Khamidov A.A. Kategorii i kul'tura. – Alma-Ata: Fylym, 1992. – 240 s.
- [7] Dosug. Nacional'naja sociologicheskaja jenciklopedija <http://voluntary.ru/dictionary/573/word/dosug>].
- [8] Arshabekov N.R., Kokumbaeva B.D. Kochevnikovedenie v sovremennom filosofskom kontekste (k postanovke problemy) //Filosofija v sovremennom mire: strategii razvitiya. Materialy I Kazahstanskogo filosofskogo Kongressa (Almaty, 27-28 sentjabrja 2013 g.). – Almaty: Institut filosofii, politologii i religiovedenija KN MON RK, 2013. – S. 395-401; Kokumbaeva B.D., Temirton G. (Sadykova) Sushhnost' kazahstanskogo filosofsko-nauchnogo znaniya v cennostno-smyslovom izmerenii // Kazahstan i mirovoe prostranstvo: kul'turnaja integracija. Nauchno-prakticheskoe izdanie. - Almaty: Adal Biznes Print, 2014. - 416 s. – S. 293-302.
- [9] Zhihan Zheltoksan (Edihan Shajmerdenuly Sabit). Ak Sarbaz. – Almaty, 2014 <http://xn--80aaa1brkt0a3m.xn--80ao21a/catalog/140616/140616-001.htm>.
- [10] O ponjatii Mangilik El v nedavnem poslanii prezidenta narodu Kazahstana 14-02-2014 <http://radiotochka.kz/1709.html>
- [11] Mangilik El: mezhdunarodnaja ideja i patrioticheskim aktom <http://www.ofstrategy.kz/index.php/ru/research/politic-research/item/443-po-predvaritelnyim-rezultatam-ekspertnykh-intervyu-u-predstavitelej-kazahskoj-tvorcheskoj-intelligentsii-slozhilos-neodnoznachnoe-voospriyatie-dannoj-idei>
- [12] Nysanbaev Ə. Tauelsiz Kazahstannyn kyndylyktar alemi - Mir cennostej nezavisimogo Kazahstana. - Almaty: KR BFM FK Filosofija zhane sajasattanu instituty, 2011. – 271 b.

Б.Д. Кокумбаева, А. Сагикызы

Павлодарский государственный педагогический институт, доктор философских наук;
Института философии, политологии и религиоведения КН МОН РК

«МӘНГІЛІК ЕЛ» КАК НОВАЯ СТУПЕНЬ ДУХОВНОЙ ЭВОЛЮЦИИ

Аннотация. В статье проводится философский анализ важнейших аспектов истории антропогенной цивилизации в контексте странового имиджа, или иначе, национально-государственной идентичности. Раскрываются сущность и значение диалога традиционной, индустриальной и постиндустриальной социокультурных реальностей (СР) и таких аутентичных констант, как Труд, Великое Женское Начало и Великое Мужское Начало («Ұлт» от слова «ұл» - мальчик). Анализируются экзистенциально-эссенциальные основания философии и науки Казахстана.

Авторы стремились, образно говоря, построить из кирпичиков единый социокультурный космос и понять в этом пространстве место, вклад и предназначение независимой Республики Казахстан и ее народа. Успешное решение этих задач во многом зависит от выбора адекватных стратегии и тактики, то есть такой парадигмы, которая предполагает ясное видение перспективы развития.

Обосновывается положение о том, что пройдя от судьбоносного периода матриархата (Аналык) через прекрасную пору патриархат (Ұлт), независимая Республика Казахстан вступила в новую ступень, а именно: Мәңгілік ел, синтезирующую все лучшее из предыдущих эпох в крупном масштабе.

Избранный ракурс способствует изучению проблемы в культурно-историческом и метафизическом (глубинно философском) измерениях, исходя из сущностных оснований человеческого Бытия.

Ключевые слова: Мәңгілік Ел (Страна Навека), Великое Женское Начало, Великое Мужское Начало, труд, фарабиеведение, казахская философия, тюркская философия.

МАЗМҰНЫ

Астрофизика

Буртебаев Н., Зазулин Д.М., Керимкулов Ж.К., Бактыбаев М., Буртебаева Дж., Алимов Д.К., Насурлла М. Астрофизикалық энергияларда $^{16}\text{O}(\text{p},\text{p})^{16}\text{O}$ серпімді шашырау процесінің дифференциалдық қималары бойынша жаңа өлшеулер..... 5

Техникалық ғылымдар

Полецук О.Х., Яркова А.Г., Адырбекова Г.М., Журхабаева Л.А., Саидахметов П.А. Тығыздықтың функционал теориясын қолданып триазолоксидтердің түзілу реакциясының механизмін зерттеу..... 11

Қартбаев Т.С. Тұлғаның аутентификациясы аясындағы есептерді шешудегі нейрожелілік технологияларды қолдану..... 19

Биология

Өсікбаева С.Ө., Орынбаева З.С., Төлеуханов С.Т. Қатерлі қуық асты ісігіне табиғи полифенолдар қосылыстарының әсер ету механизмдері..... 23

Медицина

Ожикенова А.К., Құрақбаев Қ.Қ., Қаратаев М., Ожикенов Қ.А. Күндізгі стационардағы төсек орындарының пайдалануды бақылау және талдау..... 31

Қоғамдық ғылымдар

Абдрахманов Т.Қ., Қалдыбай Қ.Қ. Буддизмнің философиялық және этикалық құндылықтары..... 35

Техникалық ғылымдар

Удербасова А.Е., Машеков С.А., Абсадықов Б.Н. Алюминий қорытпаларының профильдер өндірісіне талдау..... 42

Высоцкая Н.А., Кабылбекова Б.Н., Курбанбеков К.Т., Джаксылықова Р.Б., Аманбаева К.Б., Шапалов Ш.К. Жылудың камту жүйелерінің құбырларындағы шөккен қақтардың құрамы және олардың жуғыш ерітінділер тандаудағы рөлі..... 47

Қартбаев Т.С. Тұлғаның аутентификациясы аясындағы есептерді шешудегі нейрожелілік технологияларды қолдану..... 52

Касимов Б.С., Тайсариева Қ.Н. Радиэлектрондық құрылғылардың баспа платаларының сенімділігін аппараттық түрде жүзеге асыру..... 57

Сахметова Г.Е., Бренер А.М., Балабеков О.С. Сулы типті тазалайтын бағаналарда ауқымды әсерінің математикалық модельдеу..... 62

Химия

Нүркенов О.А., Фазылов С.Д., Ғазалиев А.М., Сәтбаева Ж.Б., Амерханова Ш.К., Кәріпова Г.Ж. Изоникотин қышқылы гидразиді туындыларының синтезі мен қасиеттері..... 68

Малышев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М. ф саны және сандардың дағдылы қатары 79

Мусабекова Л.М., Қалбаева А.Т., Балабеков О.С., Құрақбаева С.Ж., Ельбергеннова Ф.Ж. Химиялық реакторлардағы концентрациялық осцилляциялар және жылжымалы фронттар. Математикалық үлгілер және оларды талдау..... 86

Мусабекова Л.М., Қалбаева А.Т., Балабеков О.С., Құрақбаева С.Ж., Усенова А.Ж. Химиялық реакторлардағы концентрациялық осцилляциялар және жылжымалы фронттар. Сандық эксперимент..... 96

Насиров Р. Д.И. Менделеевтің периодтық системасындағы IV - периодының байланыстырушы d - элементтері... 107

Биология

Мырқасымова А.С. Қырыққабаттың күн көбелектің жапырақты ағаштар үшін зиянкестігі (*Mamestra Brassicae* (Linnaeus, 1758) 112

Бахтиярова Ш.К., Қалекешов А.М., Макашев Е.К., Жақсымов Б.И., Қорғанбаева А.А., Капышева У.Н. Маңғыстау облысы тұрғындарының қалқанша безінің функционалдық ерекшеліктері..... 118

Махан А.Ж., Анарбекова А.І., Абидаева Р.А., Дауылбай А.Д., Рысбаева Г.С. Цианобактерия *Spirulina*-ның биологиялық сипаттамасы мен биотехнологиядағы рөлі..... 124

Өсікбаева С.Ө., Орынбаева З.С., Төлеуханов С.Т. Қатерлі қуық асты ісігіне табиғи полифенолдар қосылыстарының әсер ету механизмдері..... 130

Скиба Ю.А., Исмагулова Г.А., Чиркин А.П., Жидкеева Р.Е., Мальцева Э.Р., Бисенбай А.О., Березовский Д.В., Кузнецов А.Н., Сыздықов М.С., Айтхожина Н.А. Бруцеллез қоздырушыларының эпидемиологиялық бақылауын жетілдіруге арналған Қазақстан аумағында айналымда жүрген *Brucella SPP* штамдарының молекулалық-генетикалық типтелуі..... 141

Чиркин А.П., Есімбекова М.А., Мукин К.Б., Исмагулова Г.А. Оңтүстік және оңтүстік-шығыс қазақстандық *Aegilops Cylindrica* және *Aegilops Tauschii* популяцияларының филогенетикалық талдауы..... 150

Аграрлық ғылым

Салихов Т.Қ. Астана қаласының маңындағы геоэкожүйелеріндегі топырақ жамылғысының физикалық қасиеттері..... 156

Қоғамдық ғылымдар

Куртджемпе И., Дервиш Л. Триполиға италиян әскерлерінің шабуылы, Мұстафа Кемаль және оның жауынгерлерінің жаумен күреске шығуы..... 161

Аюпова З.К., Құсайынов Д.Ө. Мемлекет және құқық теориясы методологиясы және пәні мәселесіне..... 172

Картаева Т.Е. Түйенің қазақтардың тіршілікқашы жүйесіндегі рөлі..... 179

Кокұмбаева Б., Сағиқызы А. «Мәңгілік ел» – рухани эволюцияның жаңа сатысы 193

Пралиев Б.С. Қазақстанның монокалаларындағы инновациялық кәсіпкерліктің даму мәселелері..... 199

СОДЕРЖАНИЕ

Астрофизика	
<i>Буртебаев Н., Зазулин Д.М., Керимкулов Ж.К., Бактыбаев М., Буртебаева Дж., Алимов Д.К., Насурлла М.</i> Новые измерения дифференциальных сечений процесса упругого рассеяния $^{16}\text{O}(p,p)^{16}\text{O}$ при астрофизических энергиях.....	5
Технические науки	
<i>Полещук О. Х., Яркова А. Г., Адырбекова Г.М., Журхабаева Л.А., Саидахметов П.А.</i> Исследование механизма реакции образования триазолоксидов с использованием теории функционала плотности.....	11
<i>Картбаев Т.С.</i> Использование нейросетевых технологий при решении задач в области аутентификации личности.....	19
Биология	
<i>Осикбаева С.О., Орынбаева З.С., Тулеуханов С.Т.</i> Механизмы действия полифенольных соединений на раковые клетки простаты.....	23
Медицина	
<i>Ожикенова А.К., Куракбаев К.К., Каратаев М., Ожикенов К.А.</i> Мониторинг и анализ использования коечного фонда дневных стационаров.....	31
Общественные науки	
<i>Абдрасилов Т.К., Калдыбай К. К.</i> Философский и этические ценности буддизма.....	35

Технические науки	
<i>Удербаяева А.Е., Машеков С.А., Абсадыков Б.Н.</i> Анализ производства профилей из алюминиевых сплавов.....	42
<i>Высоцкая Н.А., Кабылбекова Б.Н., Курбанбеков К.Т., Джаксылыкова Р.Б., Аманбаева К.Б., Шапалов Ш.К.</i> Состав накипных отложений в трубах систем теплоснабжения, их роль в подборе промывных растворов.....	47
<i>Картбаев Т.С.</i> Использование нейросетевых технологий при решении задач в области аутентификации личности.....	52
<i>Касимов Б. С., Тайсариева К.Н.</i> Аппаратная реализация надежности печатных плат радиоэлектронных средств	57
<i>Сахметова Г.Е., Бренер А.М., Балабеков О.С.</i> Математическое моделирование масштабного эффекта в очистных колоннах мокрого типа.....	62
Химия	
<i>Нуркенов О.А., Фазылов С.Д., Газалиев А.М., Сатпаева Ж.Б., Амерханова Ш.К., Карипова Г.Ж.</i> Синтез и свойства производных гидразида изоникотиновой кислоты.....	68
<i>Мальшиев В.П., Зубрина Ю.С., Макашева А.М.</i> Число ϕ и натуральный ряд чисел.....	79
<i>Мусабекова Л.М., Калбаева А.Т., Балабеков О.С., Куракбаева С.Д., Ельбергеннова Г.Ж.</i> Концентрационные осцилляции и подвижные фронты в химических реакторах. Математические модели и их анализ.....	86
<i>Мусабекова Л.М., Калбаева А.Т., Балабеков О.С., Куракбаева С.Д., Усенова А.Ж.</i> Концентрационные осцилляции и подвижные фронты в химических реакторах. Численный эксперимент.....	96
<i>Насиров Р.</i> О связывающих d-элементах I-VIII групп 4-го периода периодической системы Д.И. Менделеев.....	107
Биология	
<i>Мыркасимова А.</i> Вредонодность капустной совки (<i>Mamestra Brassicae</i> (Linnaeus, 1758) для лиственных деревьев..	112
<i>Бахтиярова Ш.К., Калекешов А.М., Макашев Е.К., Жаксымов Б.И., Корганбаева А.А., Капышева У.Н.</i> Функциональные особенности щитовидной железы у населения мангистауской области.....	118
<i>Махан А.Ж., Анарбекова А.И., Абидаева Р.А., Дауылбай А.Д., Рысбаева Г.С.</i> Цианобактерии <i>Spirulina</i> биологическое описание и роль в биотехнологии.....	124
<i>Осикбаева С.О., Орынбаева З.С., Тулеуханов С.Т.</i> Механизмы действия полифенольных соединений на раковые клетки простаты	130
<i>Скиба Ю.А., Исмагулова Г.А., Чиркин А.П., Жидкеева Р.Е., Мальцева Э.Р., Бисенбай А.О., Березовский Д.В., Кузнецов А.Н., Сыздыков М.С., Айтхожина Н.А.</i> Молекулярно-генетическое типирование штаммов <i>Brucella</i> SPP., циркулирующих в Казахстане для усовершенствования эпидемиологического мониторинга возбудителей бруцеллеза.....	141
<i>Чиркин А.П., Есимбекова М.А., Мукин К.Б., Исмагулова Г.А.</i> Филогенетический анализ популяций <i>Aegilops cylindrica</i> и <i>Aegilops Tauschii</i> южного и юго-восточного Казахстана.....	150
Аграрные науки	
<i>Салихов Т.К.</i> Физические свойства почвенного покрова геозкосистем пригорода Астаны.....	156
Общественные науки	
<i>Куртджепхе И., Дервиш Л.</i> Нападение итальянцев на Триполи, участие Мустафы Кемалея и его соратников в борьбе с врагом.....	161
<i>Аюпова З.К., Кусаинов Д.У.</i> К вопросу о предмете и методологии теории государства и права	172
<i>Картаева Т. Е.</i> Роль верблюда в системе жизнеобеспечения казахов	179
<i>Кокумбаева Б.Д., Сагикызы А.</i> «Мәңгілік Ел» как новая ступень духовной эволюции	193
<i>Прашев Б.С.</i> Проблемы развития инновационного предпринимательства в моногородах Казахстана.....	199

CONTENT

Astrophysics	
<i>Burtebayev N., Zazulin D.M., Kerimkulov Zh.K., Baktybayev M., Burtebayeva J., Alimov D.K., Nassurilla M.</i> New measurements of differential cross section for elastic scattering process of $^{16}\text{O}(p,p)^{16}\text{O}$ at astrophysical energies.....	5
Technical sciences	
<i>Poleshchuk O.Kh., Yarkova A.G., Adyrbekova G.M., Zhurhabayeva L. A., Saidakhmetov P.A.</i> Study of the mechanism of the reaction of triazolide's formation of using the density functional theory.....	11
<i>Kartbayev T.S.</i> Using the neural network technology in solving the tasks of personal identification	19
Biology	
<i>Ossikbayeva S.O., Orynbayeva Z.S., Tuleukhanov S.T.</i> The mechanism of polyphenolic compounds on prostate cancer.....	23
Medicine	
<i>Ozhikenova A.K., Kurakbayev K.K., Karataev M., Ozhikenov K.A.</i> Monitoring and analysis of bedspace use in day hospitals.....	31
Social sciences	
<i>Abdrasilov T.K., Kaldybay K.K.</i> Philosophical and ethical values of buddhism.....	35

Technical sciences	
<i>Uderbaeva A.E., Mashekov S.A., Absadykov B.N.</i> Analysis of the production of aluminum alloy.....	42
<i>Vysotskaya N. A., Kabylbekovab.N., Kurbanbekov K. T., Dzhaksylykova R. B., Amanbayev K. B., Shapalov Sh.K.</i> Structure of furring deposits in pipes of systems heat supply systems, its role in selection of washing solutions.....	47
<i>Kartbayev T.S.</i> Using the neural network technology in solving the tasks of personal identification	52
<i>Kassimov B. S., Taissariyeva K. N.</i> Apparatus realized reliability of radio electronic facilities' print boards.....	57
<i>Sakhmetova G.E., Brener A.M., Balabekov O.S.</i> Mathematical modelling of the scale-up phenomenon in purification of wet tyre towers	62
Chemistry	
<i>Nurkenov O.A., Fazylov S.D., Gazaliev, A.M. Satpaeva Zh.B., Amerkhanova Zh.K., Karipova G.Zh.</i> Synthesis and properties derivatives of hydrazide isonicotinic acid.....	68
<i>Malyshev V.P., Zubrina Y.S., Makasheva A.M.</i> Number ϕ and natural series of numbers.....	79
<i>Musabekova L.M., Kalbayeva A.T., Balabekov O.S., Kurakbayeva S.D., Elbergenova G.Zh.</i> Concentration oscillations and moving fronts in the chemical reactors. Mathematical models and their analysis.....	86
<i>Musabekova L.M., Kalbayeva A.T., Balabekov O.S., Kurakbayeva S.D., Usenova A.Zh.</i> Concentration oscillations and moving fronts in the chemical reactors. Numerical experiment.....	96
<i>Nasirov R.</i> Binding d-elements of the 4th period I-VIII groups of the periodic system.....	107
Biology	
<i>Myrkasimova A.C.</i> Deleterious of cabbage moth (<i>Mamestra Brassicae</i> (Linnaeus, 1758) for deciduous trees.....	112
<i>Бахтиярова Ш.К., Қалекешов А.М., Макашев Е.К., Жақсымов Б.И., Қорғанбаева А.А., Капышева У.Н.</i> Маңғыстау облысы тұрғындарының қалқанша безінің функционалдық ерекшеліктері.....	118
<i>Makhan A.Zh., Anarbekova A.I., Abildaeva R.A., Dauilbai A.D., Rysbayeva G.S.</i> Cyanobacteria <i>Spirulina</i> : biological characteristics and the role in biotechnology.....	124
<i>Ossikbayeva S.O., Orynbayeva Z.S., Tuleukhanov S.T.</i> The mechanism of polyphenolic compounds on prostate cancer.....	130
<i>Skiba Y. A., Ismagulova G. A., Chirkin A. P., Zhidkeeva R.E., Maltseva E. R., Bissenbay A.O., Berezovsky D.V., Kuznetsov A. N., Syzdykov M. S., Aitkhozhina N.A.</i> Molecular-genetic typing of <i>brucella</i> SPP. strains circulating in Kazakhstan for the improvement of epidemiological monitoring of brucellosis causative agents.....	141
<i>Chirkin A.P., Yessimbekova M.A., Mukin K.B., Ismagulova G.A.</i> Phylogenetic analysis of <i>Aegilops cylindrica</i> and <i>Aegilops Tauschii</i> populations inhabiting the territory of southern and south-eastern Kazakhstan.....	150
Agricultural sciences	
<i>Salikhov T.K.</i> The physical properties of soil geoecosystems of Astana suburb	156
Social Sciences	
<i>Kurtcephe İ., Dervish L.</i> The italian attack on Tripoli, the part of Mustafa Kemal and his associates in the fight with the Enemy.....	161
<i>Ayupova Z.K., Kussaino D.U.</i> To the question of the subject and methodology of the theory of the state and the law.....	172
<i>Kartaeva T.E.</i> The role of camel in the life of the Kazakhs.....	179
<i>Kokumbayeva B.D., Sagikyzy A.</i> Маңғілік Ел (Мәңгілік Ел) as a new stage of spirit evolution.....	193
<i>Praliev B.S.</i> Problems of development of innovative business in monocities of Kazakhstan.....	199

**Publication Ethics and Publication Malpractice
in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan**

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www.nauka-nanrk.kz

ISSN 2518-1483 (Online), ISSN 2224-5227 (Print)

<http://www.reports-science.kz/index.php/ru/>

Редакторы *М. С. Ахметова, Д. С. Аленов, Т.А. Апендиев, А.Е. Бейсебаева*
Верстка на компьютере *А.М. Кульгинбаевой*

Подписано в печать 10.02.2017.
Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать – ризограф.
13 п.л. Тираж 2000. Заказ 1.

Национальная академия наук РК
050010, Алматы, ул. Шевченко, 28, т. 272-13-18, 272-13-19